

Canonica visitatio (egyházlátogatás), Szajol, 1746

Eredeti irat levéltári jelzete: Egri Főegyházmegyei Levéltár, Archivum vetus, r. sz. 3414.

A latin nyelvű irat fordítását Darvas Mátyás készítette.

Ami a templomot és a népet illeti

Az 1. kérdésre: Ez a hely Tiszapüspöki filiája, amelytől másfél órányi távolságra van; a köztük folyó nagy patak (Karcsú néven emlegetik) áradások idején ugyan nem kis nehézséget okoz az átjárásban, azonban nincs a környéken plébánia, amelyhez alkalmasabb lenne csatolni.

A 2. kérdésre: e helyen kis templom áll, felszentelésre alkalmatlan; mindenszentek tiszteletére emelték.

A 3. kérdésre: Bár ezen imaház új építésű, de igen szánni való; falai égetett téglából, fedele nád, kövezete sem alul, sem felül nincs.

A 4. kérdésre: Mivel felszentelésre alkalmas nem lesz, javadalma nincs, de még kijelölt telke sem. Mindazonáltal a község láthatóan törekszik gondozására és fenntartására.

Az 5. kérdésre: Kegyes felajánlásai nincsenek.

A 6. kérdésre: Kézpénzben 1 rajnai forintja van. Aktív tartozásként 13 rajnai forint 30 krajcárja van nemes Hegedűs Demeternél, amely a közös halászatból folyt be és a templom munkálataira szántak, és amelyet ugyanő nemes ifjabb Hegedűs Istvántól már hét évvel ezelőtt elvett egy vele közös, leánynegyedet érintő per miatt. Ennek visszanyerésére nincs remény.

Továbbá: ugyanezen nemes Hegedűs Demeternél van 12 rajnai forintja [az egyháznak], amely egy, az egyház viaszából lopkodó asszony bírságából származik, és amelyet minden használat nélkül négy éve magánál tart; erről azonban elismeri, hogy köteles visszaadni, és ígéretet tesz közeli megfizetésére.

Továbbá: nemes Hegedűs Mátyásnál van 15 rajnai forint; ő a szűkös idők miatt erősen megrendült megélhetésében; biztosnál biztosabban ígéri, hogy ha nem is ebben, de a következő évben megadja a megadandókat.

A 7. kérdésre: semmi tartozása nincsen az egyháznak.

A 8. kérdésre: A bevételekről sosem szoktak elszámolást készíteni. Van egy nemrég vásárolt láda, amelynek csak egy kulcsa van. Ennek kulcsa a harangozónál van. Az egyház pénzét azonban nemes idősebb Hegedűs István őrzi saját ládjában.

A 9. kérdésre: A semennyi telekből egy sincs elidegenítve, elzálogosítva, eladva.

A 10. kérdésre: nagy hiány mutatkozik monstranciában [szentségmutató], cibóriumban [áldoztató kehely], és egyebekben is csak a következők vannak:

rézkehely fedővel és ezüst paténával [kerek, közepen bemélyedő kis tányér]	1
rézmedence a vízzel való tisztításhoz	1
egy pár korsó medencével fehér lemezből	1
csengettyűk az oltárhoz	2
miseruha minden tartozékával	1
még egy, kopott, fekete miseruha ennek és az anyaegyháznak költségén készítve	1
ostyaabrosz	2
kehelytörlő	2
alba	1
vállkendő	1
cingulus [széles szövet öv]	1
karing	1
oltárterítő	1
zsinór, selyem	2
félig selyem	1
kéztörlő a mosdómedencéhez	2
zászló	2

A 11. kérdésre: Egy oltára sincsen, aminek hiányát két rézlap pótolja, feszülettel, a törvény tábláival és négy fa gyertyatartóval; egy sérült és teljesen nyílt hordozható oltára van. Orgona nincs. Egy fel nem szentelt, karóra akasztott harang. A temető árokkal kerített, elegendő befogadóképességű, felszentelt.

A 12. kérdésre: A templomban nem működik semmilyen egylet; teljes búcsú mindenszentek ünnepén.

A 13. kérdésre: Ezen a helyen nincs görög katolikus lelkész.

A 14. kérdésre: Ezen a helyen nincs protestáns lelkész.

Ami a plébániát és a plébános jövedelmét illeti

Az 1. kérdésre: Ezen a helyen nincs paplak.

A 2. kérdésre: Paplakot és annak tartozékait (amelyekkel a tiszapüspökiiekkel való egyetértés hiányában mindmáig nem törődtek) a jövőben jobbat ígérnek. [Itt ellentmondás van az előző pontra adott válasszal.]

A 3. kérdésre: A plébánosnak itt nincs telek kijelölve, és a földek közös részéből sem részesül semmilyen felosztásban.

A 4. kérdésre: A semennyi telekből egy sincs elidegenítve, eladva, elzálogosítva vagy elvonva.

Az 5. kérdésre: Mindannak, ami az anyaegyházat megilleti, a felét itt is beszolgáltatják, azt kivéve, hogy szeretnék, hogy az őrlés alól mentesek legyenek, noha az anyaegyház megállapodásában ez kifejezetten le van írva. Ezen felül megtagadják az első őszi vetés alászántását, azt a megállapodás szövegével ellentétesen egy szántásban szolgáltatják. Összesítve mindazt, amit egy évben szolgáltatnak, mindegy 59 rajnai forint 42 és fél krajcárt kapunk.

A 6. kérdésre: A stóladíj azonos az anyaegyházéval.

A 7. kérdésre: A plébános nem szokta túllépni ezt a stóladíjat.

A 8. kérdésre: A stóladíj évente körülbelül 5 rajnai forintot hoz.

A 9. és 10. kérdésre: Mivel görög katolikus plébános ehelyütt nincs, lakóhelye, telke és jövedelme sincs.

A 11. és 12. kérdésre: Mivel protestáns lelkész ehelyütt nincs, lakóhelye, telke és jövedelme sincs.

Ami az egyház szolgáit és jövedelmeiket illeti.

Az 1. kérdésre: Ezen a helyen nincs katolikus tanító, sem kántor, sem orgonista. Van azonban egy sekrestyés, neve: Nyeső Márton, 30 éves, a magyar nyelvet bírja. Hitvallást még nem tett, jól érti a dolgát, a hittan alapjait illetően megfelelően jártas.

A 2. kérdésre: A sekrestyés istenfélő ember, józan, nem rabja semmilyen szenvedélynek. Feleségével nem torzsalkodnak; felesége jó hírű.

A 3. kérdésre: A sekrestyés mind a közösséget, mind a plébánost jól szolgálja, neki engedelmes.

A 4. kérdésre: A sekrestyés a templomban gondos, a templomot és a szent ruhákat jól és tisztán őrzi meg.

Az 5. kérdésre: Mivel a sekrestyésnek nem ad lakást a közösség, anyósánál lakik albérlőként.

A 6. kérdésre: A sekrestyés a személyének szóló köztehermentességen kívül semmilyen éves jövedelmet nem kap.

A 7. kérdésre: Ezen a helyen nincs görög katolikus tanító, így nincs lakása, telke, jövedelme sincs.

A 8. kérdésre: Ezen a helyen nincs protestáns tanító, így nincs lakása, telke, jövedelme sincs.

Ami az új plébániák építését illeti.

Az 1. és a többi kérdéshez: Noha ezen a helyen nincs helyi plébános, bevezetésére még sincs szükség egyrészt a mostani anyaegyházról, Tiszapüspökítői való kis távolsága miatt, másrészt a megélhetés lehetetlen volta miatt, amelynek biztosításához a földesurak (a Hegedűs család: idősebb és ifjabb István, Máté, Mátyás, János, Antal, József, Péter, Demeter, András és Gergely, valamint Török János, Fejér János, mind katolikusok, illetve a Királyi Kamara [a Trombitás-negyedrész ekkor a kincstáré volt]) a hely kicsiny volta miatt nem tudják kiharcolni a teljes jobbágytelket. De más hely sincs a környéken, amely ehhez filia címen hozzáköthető lenne.

Az 5. kérdésre: Ezen a helyen bizony igen nagy szükség lenne egy tanítóra mind a gyerekek tanításához, mind a kántori feladatok ellátásához, ám megélhetésére nincs semmi mód, sem remény erre.

Zárszóul.

Felesküdtött bába nincs. Van azonban két asszony, aki segít a vajúdnak. Azt mondják róluk, hogy józan és jó életűek és feladatukban lelkiismeretesek, ám ami a keresztség szükség esetén való kiszolgáltatását illeti, abban még a plébános további oktatására szorulnak.